

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού
αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες
εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«28η Οκτωβρίου: Η εθνική μας γιορτή στο web2»

Συγγραφή: ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

Εφαρμογή: ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

28η Οκτωβρίου: Η εθνική μας γιορτή στο web2

Δημιουργός

Μαρία Λαζαρίδου

Εφαρμογή

Μαρία Λαζαρίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

43^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

Από 21-10-2013 έως 30-10-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, τεύχος α΄, ενότητα 3: «28η Οκτωβρίου».

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Ιστορία

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Σχολικές γιορτές

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 13 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, χώρος εκδηλώσεων του σχολείου

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαιτείται η συνεργασία των μαθητών και μαθητριών σε τέσσερις ομάδες, συνεπώς χρειάζονται αντίστοιχοι υπολογιστές συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο και ένας επιπλέον Η/Υ συνδεδεμένος και με βιντεοπροβολέα. Τυχόν ύπαρξη διαδραστικού πίνακα θα διευκόλυνε τις τελικές δραστηριότητες στην ολομέλεια. Επίσης απαιτείται ικανός αριθμός ακουστικών. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να έχουν βασικές γνώσεις πληκτρολόγησης και επεξεργασίας αρχείων και φακέλων (άνοιγμα, αποθήκευση, αντιγραφή, επικόλληση).

Ο δάσκαλος ή η δασκάλα της τάξης θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος/η με τις προτεινόμενες διαδικτυακές εφαρμογές και να έχει εγγραφεί σ' αυτές. Ειδικά για το Wiki απαιτείται και η εγγραφή των παιδιών από τον δάσκαλο ή η δασκάλα τους,

ώστε να έχουν δικούς τους κωδικούς. Αν αυτό δημιουργεί πρόβλημα, μπορεί να αντικατασταθεί από κειμενογράφο. Τέλος, πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, θα πρέπει να εγκατασταθούν στους υπολογιστές που θα εργαστούν οι μαθητές οι φάκελοι που συνοδεύουν το σενάριο με τα περιεχόμενά τους.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Λαζαρίδου, 28^η Οκτωβρίου: Η εθνική μας γιορτή στο web2, Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, Οκτώβριος 2013

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο παίρνει αφορμή από την 3η ενότητα του βιβλίου της *Γλώσσας* και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στα σχολεία για τον εορτασμό της εθνικής γιορτής. Διερευνά έναν συγκεκριμένο τύπο αφήγησης, την ιστορική αφήγηση, και εμπλέκει τα παιδιά σε δραστηριότητες συνεργασίας, επαφής με πολυτροπικά κείμενα αλλά και δημιουργίας αντίστοιχων (πολυτροπικών) κειμένων. Τα παιδιά καλούνται να αποδώσουν περιληπτικά αφηγηματικά ιστορικά κείμενα (κειμενικό είδος: χρονικό) και να δημιουργήσουν χρονογραμμές, διαδραστικές αφίσες και προσκλήσεις.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η ιστορική αφήγηση, προσφιλής στην επιστήμη της ιστορίας, συνδέεται με την παρουσίαση γεγονότων του παρελθόντος. Η έννοια του 'χρόνου' και ειδικότερα της χρονικής διάρκειας είναι μια έννοια που φαίνεται πως αργεί να κατακτηθεί από τα παιδιά. Στην Ε΄ Τάξη τα περισσότερα παιδιά έχουν συμπληρώσει το δέκατο έτος της ηλικίας τους, γεγονός που μας επιτρέπει να στηριχτούμε στην κατανόηση αντίστοιχων εννοιών (Μπονίδης 1995). Το σενάριο προσπαθεί να αξιοποιήσει πρακτικές σχετικές με τον κριτικό γραμματισμό αποδομώντας και αναδομώντας αυθεντικά κείμενα (Χατζηλουκά-Μαυρή 2010, 118) και τους πολυγραμματισμούς στοχεύοντας σε αναζήτηση, επιλογή, συνδυασμό και σύνθεση πολυτροπικών κειμένων (Χατζησαββίδης 2003).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν ένα σημαντικό γεγονός από τη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας και μέσα από αυτό να ενδιαφερθούν για την ιστορία ως έρευνα και αναζήτηση·
- να αντιληφθούν τα δεινά του πολέμου·
- να εκτιμήσουν την αξία της ειρήνης·
- να γνωρίσουν και να προβληματιστούν για τη δύναμη της λαϊκής ενότητας·
- να ευαισθητοποιηθούν σε κοινωνικές αξίες και ανθρώπινα δικαιώματα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται:

- να έρθουν σε επαφή με πολυτροπικά κείμενα ιστορικής αφήγησης·

- να συντάξουν περίληψη συνεχούς γραπτού λόγου·
- να χρησιμοποιήσουν λέξεις και εκφράσεις που δηλώνουν χρόνο (επιρρήματα, επιρρηματικές, προθετικές, ονοματικές φράσεις & χρονικές προτάσεις)·
- να ασκηθούν στη χρήση των χρόνων και των εγκλίσεων αφήγησης·
- να σχεδιάσουν και να συνθέσουν πολυτροπικά κείμενα: χρονογραμμή, αφίσα, πρόσκληση·
- να ασκηθούν σε συνεργατική γραφή·
- να ασκηθούν στη διάκριση ύφους γραπτών κειμένων·
- να συζητήσουν τη θέση και τη δύναμη της εικόνας σε ένα κείμενο·
- να ασκηθούν στη διάκριση της γνώμης από το γεγονός·
- να επιλέγουν συνειδητά τα σημειωτικά μέσα σε κείμενα που παραγάγουν·
- να ασκηθούν στην αυτοαξιολόγηση και την αλληλοαξιολόγηση του παραγόμενου κειμένου τους·
- να χρησιμοποιήσουν έντυπο λεξικό·
- να συντάξουν τίτλους και λεζάντες·
- να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας, την ύπαρξη λόγων και λαϊκών λέξεων σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο (1940-1944).

Γραμματισμοί

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται:

- να αντιληφθούν ότι οι εικόνες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προαγωγή και μετάδοση πληροφοριών·

- να κατανοήσουν ότι η δύναμη των πολυτροπικών κειμένων έγκειται κυρίως στα μη γλωσσικά τους στοιχεία·
- να γνωρίσουν τον ιστότοπο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού·
- να συνεργαστούν στη δημιουργία συνεργατικών κειμένων (Wiki, διαδραστική αφίσα, διαδραστική πρόσκληση)·
- να εξοικειωθούν με διαδικτυακές εφαρμογές (wikispaces, glogster, flipbook, timetoast)·
- να δημοσιεύσουν στο διαδίκτυο το πρώτο τους ηλεκτρονικό βιβλίο·
- να γίνουν κριτικοί αναγνώστες αναρτήσεων στο διαδίκτυο·
- να ασκηθούν στην αναζήτηση μέσα σε έναν ιστότοπο·
- να ασκηθούν στην πλοήγηση κατά τη διάρκεια ενός βίντεο·
- να χρησιμοποιήσουν έντυπα και ψηφιακά πληροφοριακά κείμενα.

Διδακτικές πρακτικές

Μέσα από ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και με κύρια πρακτική τη διερευνητική μάθηση το σενάριο στοχεύει να καλλιεργήσει στους μαθητές και τις μαθήτριες δεξιότητες συνεργασίας, διαλογικής συζήτησης, λήψης αποφάσεων, σταδιακής αυτονομίας στη μάθηση και βιώματα ατομικής επιτυχίας μέσα από τη συλλογική.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για τη σύνταξη του παρόντος σεναρίου αποτελεί η 3η ενότητα του βιβλίου της Γλώσσας και ο επικείμενος εορτασμός της εθνικής επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940. Η κινητοποίηση και το ενδιαφέρον των μαθητών και μαθητριών θα είναι μεγαλύτερα, αν οι εργασίες τους παρουσιαστούν στην προγραμματισμένη εορταστική εκδήλωση του σχολείου. Σε αυτή την περίπτωση ως αποδέκτες ορίζουμε τους μαθητές και τις μαθήτριες των άλλων τάξεων, τους γονείς και τον σύλλογο διδασκόντων του σχολείου μας.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εμπλέκει τους μαθητές και τις μαθήτριες σε πραγμάτευση πολυτροπικών κειμένων και απαιτεί από αυτούς/-ές την παραγωγή αφηγηματικού κειμένου με περιληπτική απόδοση (χρονικό), πολυτροπικών κειμένων (χρονογραμμή, διαδραστική αφίσα), καθώς και χρηστικό κείμενο (πρόσκληση). Μέσα από τη χρήση των προτεινόμενων πηγών θα συνειδητοποιήσουν την ύπαρξη λόγιων και λαϊκών λέξεων και τη σχέση τους με διαφορετικά επίπεδα λόγου, καθώς και τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας. Όλοι οι παραπάνω στόχοι συμπεριλαμβάνονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για τη Γλώσσα της Ε΄ Τάξης.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών για τη Γλώσσα, θα επισημάνουν πολυτροπικά στοιχεία των κειμένων, θα σχολιάσουν τη σημειολογική λειτουργία της εικόνας και του ήχου στα πολυτροπικά κείμενα και αναμένεται να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους σε σχέση με την ιστορική αφήγηση.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο γίνεται ευρύτατη χρήση του διαδικτύου και μάλιστα διαδικτυακών εφαρμογών, που ανήκουν στο web2. Ενσωματώνονται κατά τρόπο γόνιμο και δημιουργικό νέες μορφές γραμματισμού (Κουτσογιάννης 2001), όπως τα πολυτροπικά κείμενα, η αναζήτηση σε ιστοχώρους, η συνεργατική γραφή, η δημιουργία ειδικού ψηφιακού χώρου, η καλλιέργεια της δημιουργικότητας, η

δημοσίευση. Οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν είναι απλώς «καταναλωτές», αλλά γίνονται παραγωγοί ψηφιακού υλικού. Αναλυτικότερα το παρόν σενάριο προτείνει τις ακόλουθες εφαρμογές και ιστοσελίδες:

Για άντληση πληροφοριών:

- ♦ Τον ιστότοπο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού: [Ελληνική Ιστορία](#)
- ♦ Την ελληνική έκδοση της Wikipedia: Λήμματα: «[Ελληνοϊταλικός πόλεμος](#)» και «[Κατοχή της Ελλάδας](#)»

Αναζήτηση και παρακολούθηση βίντεο: <http://www.youtube.com/>

Δημιουργία διαδραστικής αφίσας & πρόσκλησης: <http://www.glogster.com/>

Δημιουργία χρονογραμμής: <http://www.timetoast.com>

Εικονικός χώρος συνεργατικής γραφής: <http://www.wikispaces.com/>

Δημοσίευση εργασιών/Ψηφιακό βιβλίο: <http://www.flipsnack.com/>

Κείμενα

Πρωτοσέλιδα εφημερίδων εποχής: <http://www.mathima.gr/press-papers>

Βίντεο: 1940 - ΟΧΙ - 1. Ελληνοϊταλικός Πόλεμος 1940-41:

<http://www.youtube.com/watch?v=NVbD0U1ODTc>

Βίντεο: Το χρονικό της Κατοχής : <http://www.youtube.com/watch?v=l80fgUoKTD0>

Βίντεο: Σπάνιο Ντοκουμέντο: Η απελευθέρωση της Αθήνας το 1944:

<http://www.youtube.com/watch?v=LdbVrr8HjYM>

Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος: 1939-1945: <http://www.mathima.gr/files/ww2.html>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η , 2η & 3η διδακτική ώρα

Η έναρξη της εφαρμογής ταυτίζεται με την έναρξη της τελευταίας εβδομάδας πριν από τη γιορτή, την οποία έχει αναλάβει η τάξη μας. Έχουν ήδη μοιραστεί τα ποιήματα, οι ρόλοι καθενός και καθεμιάς στη γιορτή και τα παιδιά έχουν ξεκινήσει πρόβες με τη μουσικό του σχολείου στα τραγούδια που θα τραγουδήσουν ως χορωδία. Δεν έχουμε ακόμη μοιράσει το χρονικό (την «αφήγηση», όπως λένε τα παιδιά) κι αυτό προκαλεί μια σχετική συζήτηση. Η πρόταση της δασκάλας να το συντάξουν μόνο τους τα ενθουσιάζει και η προοπτική να αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο ακόμη περισσότερο.

Μοιράζονται, λοιπόν, σε τέσσερις ομάδες –σύμφωνα με το σενάριο– και κάθονται σε αντίστοιχους Η/Υ με πρόσβαση στο διαδίκτυο. Σε κάθε ομάδα έχει ανατεθεί διαφορετική ιστορική περίοδος: Η Ευρώπη κατά την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, Ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος, Κατοχή και Αντίσταση, Απελευθέρωση της Ελλάδας. Με τους κωδικούς που δίνει η δασκάλα συνδέονται στον ψηφιακό χώρο του wiki (<http://28-october.wikispaces.com>, απαιτείται κωδικός πρόσβασης), που έχει ήδη δημιουργηθεί. Τα παιδιά μελετούν τις οδηγίες σε κάθε σελίδα και εργάζονται προσέχοντας να μην ενοχλούν τις υπόλοιπες ομάδες. Μέσα στη σελίδα κάθε ομάδας υπάρχουν σχετικοί υπερσύνδεσμοι, που κατευθύνουν τα παιδιά στην αντίστοιχη θέση του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού (<http://www.e-history.gr>). Δεν χρειάστηκε επιπλέον καθοδήγηση στη χρήση του wiki, καθώς το περιβάλλον επεξεργασίας παρουσιάζει ομοιότητες με τον κειμενογράφο.

Διαπιστώνεται σύντομα ότι υπάρχουν αρκετές άγνωστες λέξεις, οπότε μόνο τους τα παιδιά αναζητούν βοήθεια στα λεξικά τους ή ανατρέχουν στη δασκάλα τους. Παροτρύνονται να χρησιμοποιήσουν τη διαδικασία Αντιγραφή-Επικόλληση σε οτιδήποτε θεωρούν πως θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί.

Όλες οι ομάδες δούλεψαν με ενθουσιασμό, ενώ η πρώτη ομάδα αποφάσισε με πρωτοβουλία των παιδιών να συμπεριλάβει επιπλέον εικόνες πέρα από αυτές του σχετικού ιστότοπου χρησιμοποιώντας μηχανή αναζήτησης. Η δυσκολία προέκυψε κατά την επεξεργασία των αρχικών κειμένων, όταν χρειάστηκε να χρησιμοποιηθούν λέξεις και εκφράσεις που δηλώνουν χρόνο, ώστε να συνδεθούν οι παράγραφοι σε ενιαίο κείμενο. Προτάθηκε από κάποιον μαθητή να ανατρέξουμε στο βιβλίο της *Γραμματικής*, όπου υπάρχουν σχετικοί πίνακες. Έτσι επιστρατεύθηκαν και τα αντίστοιχα βιβλία ως βιβλία αναφοράς.

Τα παιδιά δούλεψαν με πολύ καλούς ρυθμούς και επίπεδο συνεργασίας στη φάση αυτή. Τους ενθουσίασε το wiki και η συνεργατική γραφή, την οποία εφάρμοζαν πρώτη φορά. Πολύ εύστοχα επίσης ήταν τα σχόλια που στόχευαν σε ενδοομαδική διόρθωση. Ο ρόλος της δασκάλας ήταν επικουρικός και σε ελάχιστες περιπτώσεις χρειάστηκε η δική της παρέμβαση (κυρίως στην υπενθύμιση πατήματος του πλήκτρου επεξεργασίας, edit, ώστε να συνεχιστεί η συγγραφή του κειμένου). Ο χρόνος ήταν επαρκής χωρίς να απαιτούνται έντονοι ρυθμοί.

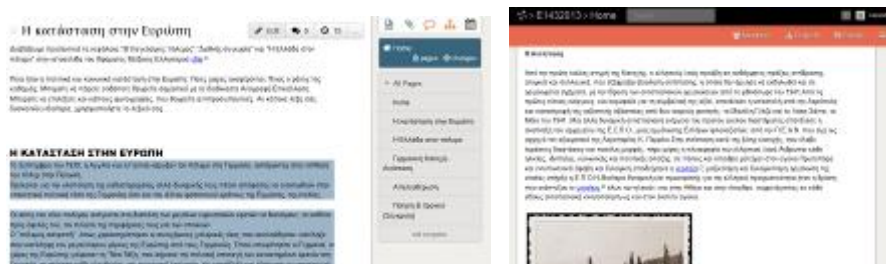

4η διδακτική ώρα

Η κάθε ομάδα με πολλή περηφάνεια παρουσίασε στον διαδραστικό πίνακα τη δική της σελίδα δικαιολογώντας τις επιλογές της. Έγιναν ελάχιστες διορθώσεις κυρίως σε αντικατάσταση λέξεων (π.χ *αιματηρότερος*), ώστε τα κείμενα να γίνουν πιο

κατανοητά. Το σημαντικότερο ήταν ότι τώρα έβλεπαν το σύνολο της εργασίας τους ολοκληρωμένο. Καθώς τα παιδιά δεν έχουν διδαχθεί ακόμη Νεότερη Ιστορία (συμπεριλαμβάνεται στην ύλη της επόμενης τάξης) εντυπωσιάζονταν με τα ιστορικά γεγονότα και ζητούσαν περισσότερες πληροφορίες. Όπως θα ήταν αναμενόμενο, η περίοδος της Γερμανικής Κατοχής κατείχε τη μερίδα του λέοντος και έγινε ο παραλληλισμός της με τη ρωμαϊκή κυριαρχία στην αρχαία Ελλάδα, περίοδος την οποία είχαν ήδη διδαχθεί στο μάθημα της Ιστορίας. Πλησιάζοντας προς το τέλος, στην ενότητα της Απελευθέρωσης, καθώς παρουσίαζε η αντίστοιχη ομάδα τον απολογισμό του πολέμου, ομαδόν η τάξη συντάχθηκε υπέρ της ειρήνης.

5η διδακτική ώρα

Πριν ξεκινήσει η ώρα απαιτήθηκε η προσαρμογή των ακουστικών (χρησιμοποιήθηκαν 4 ζεύγη, ένα για κάθε ομάδα) στους Η/Υ. Καλύτερα κρίθηκαν τα ακουστικά των κινητών τηλεφώνων, που παρέχουν τη δυνατότητα σε δύο παιδιά να παρακολουθούν ταυτόχρονα. Εξηγήσαμε στα παιδιά τι πρέπει να κάνουν και τους μοιράσαμε το [1ο Φύλλο Εργασίας](#), όπου καλούνται ανά δύο να παρακολουθήσουν ένα σχετικό με το θέμα τους βίντεο, να επιλέξουν σκηνές από αυτό και να τις αφηγηθούν γραπτά.

Η πρώτη ομάδα («Ευρώπη»), παρακολούθησε μια [παρουσίαση](#). Τα παιδιά εντυπωσιάστηκαν από τις χώρες που αντιτάχθηκαν στον Χίτλερ και ως σύμμαχοι βοήθησαν και τις υπόλοιπες:

«Μας εντυπωσίασε ότι η Αγγλία, η Γαλλία, η Αμερική και η Σοβιετική Ένωση βοήθησαν για την απελευθέρωση της Ευρώπης»

Στην ίδια ομάδα ζητήθηκε να αλλάξουν επικοινωνιακό πλαίσιο και να αφηγηθούν τα γεγονότα στο μικρό τους αδερφάκι:

«Ο Χίτλερ ήθελε να επεκταθεί σε όλη την Ευρώπη. Τελικά τα κατάφερε. Όμως οι χώρες που ήταν υποδουλωμένες εξεγέρθηκαν. Τελικά ο Χίτλερ έχασε τον πόλεμο και οι χώρες ελευθερώθηκαν.»

Από τη δεύτερη ομάδα ζητήθηκε να συμπληρώσουν το Φύλλο Εργασίας μετά την παρακολούθηση ενός βίντεο. Πιο συγκεκριμένα τα παιδιά έπρεπε να καταγράψουν πληροφορίες για την εαρινή επίθεση των Ιταλών και τις αντιδράσεις του Ντούτσε και του Παπάγου:

«...Η επιθετική ενέργεια αυτή γνώρισε μεγάλη αποτυχία σε σημείο ο Ντούτσε να νιώσει ταπεινωμένος, απογοητευμένος και έξαλλος με την όλη έκβαση του πολέμου»
«Ντούτσε: Αηδίασα από το περιβάλλον. Δεν επροχώρησαν ούτε βήμα. Σας περιφρονώ όλους βαθύτατα.»

Η τρίτη ομάδα («Κατοχή»), κατέγραψε τους λόγους της μεγάλης πείνας:

«Οι τιμές της εποχής ήταν πολύ υψηλές. Οι άνθρωποι τότε δεν μπορούσαν να δουλέψουν για να βγάλουν λεφτά»
«Θυμόμαστε τις εποχές της κατάκτησης της Ελλάδας από τους Ρωμαίους»

Η τέταρτη ομάδα χρειάστηκε τη βοήθεια της δασκάλας, καθώς δυσκολεύτηκαν τα παιδιά στη διάκριση της γνώμης από τα γεγονότα. Έτσι, κατέγραψαν μόνο γεγονότα:

«Η Ελλάδα κλείνει 3 χρόνια κατοχής.

Η Αθήνα ζύπνησε για να αντικρίσει τον ήλιο της ελευθερίας.

Το πρώτο βρετανικό άγημα... αποβιβάζεται στην ακτή Σκαρμαγκά»

Ο χρόνος δεν έφτασε για τη μεταφορά της εργασίας τους στο wiki. Προλάβαμε μόνο να τα ανακοινώσουμε στην τάξη.

6η & 7η διδακτική ώρα

Οι ομάδες κάθισαν και πάλι στους Η/Υ. Μοιράσαμε το [2ο Φύλλο Εργασίας](#) και εξηγήσαμε στα παιδιά ότι θα εργαστούμε με εφημερίδες. Στην 1η δραστηριότητα με πρωτοσέλιδα εφημερίδων της εποχής που εξετάζουμε, ενώ στη δεύτερη θα δημιουργήσουμε δικά μας.

Η πρώτη δραστηριότητα, που ζητούσε ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα πρωτοσέλιδα, τούς δυσκόλεψε λίγο. Αρχικά στάθηκαν σε εξωτερικά χαρακτηριστικά (ονομασία εφημερίδας, γραμματοσειρές, ημερομηνίες έκδοσης, χρώμα). Με τη διακριτική παρέμβαση της δασκάλας εντόπισαν επιπλέον: χαρακτηριστικά τακτικής και έκτακτης έκδοσης, ώρα έκδοσης (μεσημεριανή, βραδινή), συχνή χρήση του τελικού ν, χρήση φωτογραφικού υλικού. Εντύπωση προκάλεσε το μεγάλο μέγεθος των εφημερίδων, άγνωστο στα σημερινά παιδιά.

Στη δεύτερη ερώτηση, κατά την οποία καλούνται να επιλέξουν μια εφημερίδα για την ενημέρωσή τους, επιλέγουν είτε με βάση το θέμα (προτιμήθηκε ο

«Ασύρματος», που μιλά για τη νίκη στο Αργυρόκαστρο) είτε με βάση τη διεξοδική ανάλυση του θέματος (*Ελεύθερον Βήμα* και *Βραδυνή*).

Στην τρίτη ερώτηση, τα παιδιά προσπαθούν να μνηθούν στη διαχρονικότητα της γλώσσας μας. Ως λέξεις που παραμένουν ίδιες καταγράφουν: *σημαία, πολιτική, αρχή, πράγματα, στρατεύματα, στρατού, μονάδας, ορμή, δολοφόνοι, συνθήκη* κ.ά. Ως λέξεις, που αν και άλλαξαν, γίνονται κατανοητές: *ιταλικάς, τύχη, ανακοινωθέν, έκδοσις, υπεγράφε* κ.ά. Ως λέξεις που δεν καταλαβαίνουν καθόλου τη σημασία τους καταγράφουν: *επιστρατεύσεως, οπόθεν, ανετέθη, έσχον*. Δεν φαίνεται να τους θυμίζουν τίποτε, οπότε αφιερώνουμε λίγο χρόνο για συζήτηση.

Στη 2η δραστηριότητα καλούνται τα παιδιά σε ομάδες να δημιουργήσουν τα δικά τους πρωτοσέλιδα με χρήση του κειμενογράφου και του wordart. Η δραστηριότητα τους ευχαριστεί και τους απορροφά.

1. Τα παλικάρια μας πολεμούν μες το κρύο.
2. Οι ψείρες τους έχουν φάει.
3. Οι γυναίκες θυσιάζουν τα πάντα για την πατρίδα τους στέλνοντας εφόδια για τον πόλεμο.

Ο χρόνος για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα κρίθηκε ανεπαρκής.

8η & 9η διδακτική ώρα

Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες στα θρανία τους προσπαθούν να αποδώσουν περιληπτικά όλες τις ιστορικές πληροφορίες, που έχουν συγκεντρώσει σε μια φράση. Στη συνέχεια η δασκάλα με προβολή στον διαδραστικό πίνακα ανοίγει την ιστοσελίδα [www. timetoast.com](http://www.timetoast.com), στην οποία έχει φροντίσει από πριν να κάνει εγγραφή (δωρεάν). Εξηγεί πολύ σύντομα στα παιδιά πώς λειτουργεί η συγκεκριμένη διαδικτυακή εφαρμογή. Σε ολομέλεια αποφασίζεται ο τίτλος της χρονογραμμής: «1940-1944: Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και Ελλάδα». Στη συνέχεια καλούνται οι ομάδες των παιδιών να επιλέξουν μια αντιπροσωπευτική εικόνα για την περίοδο με την οποία ασχολήθηκαν, να την ανεβάσουν στη χρονογραμμή και να πληκτρολογήσουν το περιληπτικό κείμενο που συνέθεσαν. Η δραστηριότητα άρεσε πολύ στα παιδιά και σε σχετική ερώτηση αν θέλουν να δημοσιεύσουμε τη χρονογραμμή μας στο διαδίκτυο η απόφαση ήταν ομόφωνα θετική. Το αποτέλεσμα βρίσκεται [εδώ](#).

10η & 11η διδακτική ώρα

Στην αρχή του δώρου συζητάμε για τη γιορτή μας και διαπιστώνουμε πως δεν έχουμε ετοιμάσει αφίσα και προσκλήσεις. Με την καθοδήγηση της δασκάλας τα παιδιά προσπαθούν να θυμηθούν τις συμβάσεις των συγκεκριμένων κειμενικών ειδών. Συντάσσουν σε ολομέλεια τα αντίστοιχα κείμενα και τα καταγράφουν στον πίνακα. Τα διορθώνουν μόνοι τους, ενώ η δασκάλα παρακολουθεί ωρίς να χρειαστεί να επέμβει. Στη συνέχεια χωρίζονται σε δύο ομάδες από τις οποίες η μία καλείται να δημιουργήσει την αφίσα της εκδήλωσης, ενώ η δεύτερη την πρόσκληση που απευθύνουμε στους γονείς και τα άλλα παιδιά. Κάθονται στους Η/Υ και τους δίνεται το [3ο Φύλλο εργασίας](#). Γίνεται μια σύντομη επίδειξη από τη δασκάλα του τρόπου

λειτουργίας της διαδικτυακής εφαρμογής glogster και αφήνουμε ελεύθερη τη φαντασία των παιδιών.

Τα παιδιά εφράζουν συχνά έντονες διαφωνίες κατά τις επιλογές τους και οι ομάδες καλούνται να πάρουν αποφάσεις. Η δασκάλα αποφεύγει να επέμβει σε αυτήν τη δημιουργική φάση, βοηθά ελάχιστα με την εφαρμογή και απλώς υπενθυμίζει τον επικοινωνιακό στόχο.

Ενώ όλα φαίνεται να βαίνουν καλώς και κοντεύουν οι ομάδες να ολοκληρώσουν την εργασία τους, λίγο πριν χτυπήσει το κουδούνι για διάλειμμα, από κάποιον λάθος χειρισμό, η ομάδα της πρόσκλησης χάνει την εργασία της. Τα παιδιά είναι πολύ απογοητευμένα και ενώ σκέφτομαι αν μπορούμε συνεχίσουμε και την επόμενη ώρα, προθυμοποιούνται δύο παιδιά να την ξαναφτιάξουν. Μένω μαζί τους και, αφού τελειώσουν, αναλαμβάνω να στείλω με ηλεκτρονικό μήνυμα στους γονείς της τάξης μας την [αφίσα](#) και την [πρόσκληση](#).

Η επομένη, Παρασκευή 25 Οκτωβρίου, έχει οριστεί ως η ημέρα του εορτασμού στα σχολεία. Έτσι, αναγκαστικά, η ολοκλήρωση της εφαρμογής διακόπτεται για να συνεχιστεί μετά τη γιορτή.

12η & 13η διδακτική ώρα

Μοιράζεται στις ομάδες το [4ο Φύλλο εργασίας](#). Στην 1η δραστηριότητα τα παιδιά καλούνται να επιλέξουν ένα ποίημα από το συνοδευτικό υλικό, να εστιάσουν στο

λεξιλόγιο και τη δομή του και να το συγκρίνουν με τα κείμενα που παρήγαγαν. Μας έκανε εντύπωση πως οι ομάδες συνεργάστηκαν χωρίς καθόλου προστριβές. Δυστυχώς, όμως, ο χρόνος δεν επαρκεί και για χρήση σχεδιαστικού προγράμματος. Τα σχόλια συμπεριλαμβάνονται σε ξεχωριστή σελίδα στο wiki.

«ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ= Ότι και τα δύο έχουν επίθετα. Έχουν και τα δύο ρήματα. Και τα δύο έχουν παρομοιώσεις.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ= Το ποίημα έχει περισσότερα σημεία στίξης.»

Στη 2η δραστηριότητα δουλεύουμε στον διαδραστικό πίνακα σε ολομέλεια. Τα παιδιά ακολουθώντας τις οδηγίες μας μετατρέπουν τη σελίδα τους σε pdf και στη συνέχεια όλοι και όλες μαζί δίνουν στο wiki μας τη μορφή ηλεκτρονικού [βιβλίου](#). Η διαδικασία αυτή τους άρεσε πολύ και ήθελαν να μείνουν μέσα και στο διάλειμμα, για να πειραματιστούν με διάφορες επιλογές.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Δραστηριότητα ομάδας «Ευρώπη»

Φορέστε εναλλάξ τα ακουστικά σας και παρακολουθήστε μια παρουσίαση του Β' παγκοσμίου πολέμου [εδώ](#). Τι σας εντυπωσιάζει;

.....
'

Πώς θα εξηγούσατε τα γεγονότα στο μικρό σας αδερφάκι;

.....
.....
.....
.....
.....

Μπορείτε να εμπλουτίσετε τη σελίδα σας.

- Δραστηριότητα ομάδας «Πόλεμος»

Φορέστε εναλλάξ τα ακουστικά σας και παρακολουθήστε τις τελευταίες στιγμές του πολέμου [εδώ](#) από το 1:20:31 μέχρι τέλους.

Τι ήταν η Εαρινή επίθεση ή Primavera των Ιταλών;.....

Καταγράψτε τα λόγια του Ντούτσε και του Παπάγου. Με ποιον ή ποιους τρόπους εξωτερικεύουν τις σκέψεις τους;.....

Μπορείτε τώρα να εμπλουτίσετε τη σελίδα σας.

- Δραστηριότητα ομάδας «Κατοχή»

Κάνετε κλικ στον σύνδεσμο [εδώ](#).

Φορέστε εναλλάξ τα ακουστικά σας και παρακολουθήστε το βίντεο από το 42:15 μέχρι τέλους. Μπορείτε να μας εξηγήσετε εν συντομία τους λόγους της μεγάλης πείνας στη διάρκεια της Κατοχής;

Θυμάστε κάτι παρόμοιο σε άλλες εποχές;

Μπορείτε τώρα να εμπλουτίσετε τη σελίδα σας.

- Δραστηριότητα ομάδας «Απελευθέρωση»

Φορέστε εναλλάξ τα ακουστικά σας και παρακολουθήστε [εδώ](#) το βίντεο από το σημείο 5:38 μέχρι τέλους. Καθώς παρακολουθείτε, προσπαθήστε να εντοπίσετε στον λόγο του εκφωνητή τα παρακάτω στοιχεία:

αναφορά γεγονότων (3 στοιχεία) :

.....

.....

.....

προσωπική γνώμη (3 στοιχεία):

.....

.....

.....

Μπορείτε τώρα να εμπλουτίσετε τη σελίδα σας.

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^η Δραστηριότητα

Ανοίξτε από την Επιφάνεια εργασίας τον φάκελο με το όνομα «Εφημερίδες». Επιλέξτε να διαβάσετε δύο πρωτοσέλιδα -ανάλογα και με το θέμα της ομάδας σας.

α. Ποιες διαφορές και ποιες ομοιότητες παρουσιάζουν οι δύο εφημερίδες;

.....

.....

.....

β. Αν ζούσατε τότε, ποια εφημερίδα θα επιλέγατε για την ενημέρωσή σας; Γιατί;

.....

.....

.....

γ. Διαβάζουμε προσεκτικά τις εφημερίδες και καταγράφουμε:

πέντε λέξεις που δεν άλλαξαν καθόλου ως σήμερα:

.....

Πέντε λέξεις που άλλαξαν λίγο, αλλά καταλαβαίνουμε τη σημασία τους:

.....

δύο λέξεις που δεν τις καταλαβαίνουμε καθόλου:

.....

Μήπως μας θυμίζουν κάτι;

2^η Δραστηριότητα

Είστε οι αρχισυντάκτες μιας μεγάλης εφημερίδας. Ζείτε στην εποχή 1940-1944. Επιλέξτε μία μέρα –ανάλογα με την ομάδα σας- και παρουσιάστε μια είδηση ως πρωτοσέλιδο τίτλο. Ανοίξτε ένα νέο Έγγραφο (word ή writer). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και φωτογραφίες. Παρουσιάστε την εργασία σας στην τάξη.

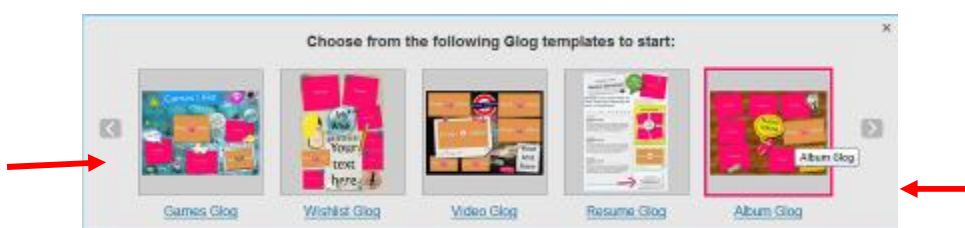
3ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τώρα έχουμε μια πολύ σοβαρή εργασία, καθώς θα φιλοτεχνήσουμε την αφίσα (ομάδες Ευρώπη & Πόλεμος) και την πρόσκληση (ομάδες Κατοχή & Απελευθέρωση) της εκδήλωσης. Επισκεφτείτε τη σελίδα <http://www.glogster.com/>. Με τους κωδικούς, που θα σας δώσει ο δάσκαλος ή η δασκάλα σας, πατήστε τη Δημιουργία

Νέου:

CREATE NEW GLOG

Επιλέξτε ένα θέμα κατάλληλο για την εργασία σας χρησιμοποιώντας και τα βελάκια:

Θυμηθείτε τι πρέπει να περιλαμβάνει μια αφίσα και τι μια πρόσκληση.

Καλή επιτυχία!

4ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^η Δραστηριότητα

1. Ανοίγουμε τον φάκελο «28η Οκτωβρίου» στην επιφάνεια εργασίας.
2. Ανοίγουμε και τον υποφάκελο «Ποιήματα». Τα διαβάζουμε προσεκτικά και απαντούμε στις ερωτήσεις:

Τι κοινό έχουν τα ποιήματα με όσα διαβάσαμε ως τώρα για τον πόλεμο;

.....

Γράφουμε δύο σημαντικές κατά τη γνώμη μας διαφορές:

.....

Με ποιον τρόπο εκφράζονται τα συναισθήματα ;

.....

.....

3. Επιλέγουμε ένα ποίημα. Ζωγραφίζουμε με ένα πρόγραμμα ζωγραφικής. Αποθηκεύουμε στην επιφάνεια εργασίας.
4. Ανοίγουμε το wiki μας. Στην 5η σελίδα «Ποίηση και ζωγραφική» ακολουθούμε τις οδηγίες και ανεβάζουμε το ποίημά μας.
5. Η εργασία μας έχει ολοκληρωθεί. Σε κάθε σελίδα πατάμε δεξιά τις τελίτσες και μετά εξαγωγή ως pdf (export-pdf).

2η δραστηριότητα

1. Πληκτρολογούμε τη διεύθυνση <http://www.flipsnack.com/> και τον κωδικό που μας έδωσε ο δάσκαλος ή η δασκάλα μας.
2. Επιλέγουμε Νέο (New flip).
3. Δίνουμε έναν τίτλο και ανεβάζουμε την εργασία μας σε μορφή pdf. Πατάμε Επόμενο (Next).
4. Επιλέγουμε όλοι μαζί πώς θέλουμε να φαίνεται το βιβλίο μας και πατάμε Finish (Τελειώσαμε!!!)

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Όλο το παραγόμενο υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί αυτούσιο σε σχολική γιορτή ή να αναρτηθεί ως πρόταση στην ιστοσελίδα του σχολείου ή στο ιστολόγιο της τάξης, αν υπάρχει.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου, όπως ήδη αναφέρθηκε, έγινε σε δύο φάσεις, καθώς αφιερώθηκαν και αρκετές ώρες σε πρόβες για τη γιορτή, την οποία ανέλαβε το τμήμα μας. Πέρα από τις δυσκολίες, λοιπόν, που αναφέρει η συγγραφέας, προέκυψαν και δυσκολίες διαχείρισης του χρόνου. Γι' αυτό θα προτείναμε η εφαρμογή να ξεκινά νωρίτερα, τουλάχιστον δεκαπέντε μέρες πριν τη γιορτή. Τα παιδιά, ωστόσο, κινητοποιήθηκαν με ενθουσιασμό σε όλες τις φάσεις εφαρμογής και ένιωσαν συνυπεύθυνα για την επιτυχία της γιορτής. Ιδιαίτερα η ιδέα να εμπλακούν τα παιδιά στη συγγραφή του χρονικού χειροκροτήθηκε από γονείς και εκπαιδευτικούς. Δυστυχώς κατά τη διάρκεια της γιορτής τεχνικό πρόβλημα (διακοπή σύνδεσης με το διαδίκτυο) δεν επέτρεψε την αξιοποίηση της χρονογραμμής.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μπονίδης, Κ. 1995. Η κατανόηση εννοιών και φράσεων χρόνου από παιδιά 8-11 χρόνων. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση* 22, 173-213.

Χατζηλουκά-Μαυρή, Ε. 2010. Από την επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση στην παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού (ή η διδασκαλία του γραπτού λόγου στο δημοτικό σχολείο σήμερα): Η περίπτωση της Κύπρου. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων* 16, 114-130.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών). *Φιλολόγος* 113, 405-414. <http://users.auth.gr/sofronis/dimos/docs/ergasia94.pdf> [06-10-2013].

Κουτσογιάννης, Δ. 2001. *Η γλωσσική αγωγή: Νέες τεχνολογίες*.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e13/index.html [05-10-2013].